

Křížová cesta prokládaná svědectvími o životě a utrpení P. Josefa Toufara

(Pobožnost Křížové cesty v kostele sv. Havla v Praze, pátek 26.2.2021 ve 12:00)

Poděkování Miloši Doležalovi, který tato svědectví sepsal a vydal!

- Miloš Doležal: *Jako bychom dnes zemřít měli*. Drama života, kněžství a mučednické smrti číhoštského faráře P. Josefa Toufara, Nová tiskárna Pelhřimov, 2012
- Miloš Doležal: *Vrátíme se do otcovské náruče* (Tři kázání P. Josefa Toufara), Nezávislý podmelechovský spolek, 2015
- Miloš Doležal: *Krok do tmavé noci*. Příběhy faráře Toufara, jeho vrahů a číhoštského zázraku, Nezávislý podmelechovský spolek, 2016
- *Velký pátek číhoštského faráře P. Josefa Toufara* (křížová cesta), Nezávislý podmelechovský spolek, 2020

1. Pilátův soud

Narozen 14. července 1902 v malé vesnici Arnolec u Polné. Vyrůstal se čtyřmi sourozenci v rodině Josefa Toufara st., hostinského, sedláka a starosty obce. Rodným domem mu byla hospoda se sálem, která byla středem života obce. K hostinci patřilo také rozlehlé hospodářství (44 hektarů polí a lesů, koně, krávy, včelstvo a ovocný sad), což pro rodinu znamenalo celoroční usilovnou práci.

Ani jeden pokus o zatčení P. Josefa Toufara v lednu 1950 se jihlavským estébákům nepodařil, ke slovu se dostávají zkušenější kolegové z Prahy, kteří 28. ledna vstupují rázně do celého případu. Do věci byl zainteresován sám prezident soudruh Gottwald a Čepička jako ministr spravedlnosti. K zatčení se připravilo 12 tajných policistů, celá akce měla však jednu trhlínu – nikdo neměl v ruce zatýkácí rozkaz na P. Toufara. Ani to jim nevadilo. Bylo jim to jedno.

2. Ježíš přijímá kříž

Dle svědectví vrstevníků a příbuzných si Josef již jako malý chlapec rád hrával na kněze. Často vylezl na sehnutou arnoleckou vrbu, pod kterou shromáždil děti ze vsi a cosi jim kázal. V roce 1914 podal přihlášku do Borommea v Hradci Králové, což byla střední škola připravující možné budoucí kandidáty kněžství ke vstupu do semináře, jenže vypuknutí 1. světové války a následné válečné události Toufarovo přijetí znemožnily.

Večer z 28. na 29. ledna 1950 odváží auto P. Toufara do trestního ústavu Valdice u Jíčina. Modlí se a uvažuje nad tím, že se naplnila jeho předtucha: „Zavřou spíše mne než 19 svědků pohybu křížku - mých číhoštských farníků“. V děsivě promrzlých Valdicích zdech bude po následujících 28 dní trápena sadisticky ubíjen k smrti, neboť žádný podvod nesestrojil. Pros estébáky a komunistické funkcionáře neexistuje jiné vysvětlení pohybu číhoštského křížku,

než že to byl podvod. P. Josef Toufar se stává číslem 8016. Za několik týdnů nebude mít ani jméno, ani číslo.

3. První pád

Začal studovat Odbornou hospodářskou školu v Polné. Otcova smrt 26.6.1927, finanční dědictví a bratrův příslib, že s manželkou převezmou hospodu a hospodářství, umožnily šestadvacetiletému Josefu Toufarovi jít konečně studovat střední školu - gymnázium v Německém (dnes Havlíčkově) Brodě. Bylo třeba složit maturitu, aby mohl vstoupit do kněžského semináře. Začátek října 1928 vzbudil v Havlíčkově Brodě úsměvný rozruch – do gymnázia do primy mezi jedenácti a dvanáctileté žáky nastoupil 26 letý muž Josef Toufar, který na otázku, proč se přihlásil na náročná studia v tak pozdním věku, jasně a odhodlaně odpovídal, že usiluje naplnit svoji touhu – stát se knězem a sloužit lidem.

Hrůzy únorových Valdicích nocí zachytil také zatčený bohoslovec Jan Zmrhal: Spát jsem mohl v cele oblečený bez bot. Ke snídani jsem dostal kousek chleba a vodu. Během dne přicházel dozorce možná osmkrát a nařídil mi udělat padesát dřepů. Při upadnutí se začalo znovu. Vyptávali se mě na některé návštěvy v Číhošti, co mi říkal P. Toufar apod.. Hlad se nechal vydržet, dřepy až do padnutí také, ale bez pití to bylo zlé. Byl jsem již odhodlán pít vlastní moč. Občas jsem byl u výslechu, několikrát tam byl i příslušník, který do výslechu nezasahoval, dnes soudím, že to byl Mácha

4. Ježíš potkává svou matku

V červnu 1935 Josef Toufar maturuje na gymnáziu v Chotěboři, kam před tím přestoupil na radu otcovského přítele, básníka a katechety P. Františka X. Boštíka. Stává se také kronikářem obce Arnolec. V tomto roce vstupuje do kněžského biskupského semináře v Hradci Králové. 29.6. 1940 je Josef Toufar biskupem Mořicem Píchou vysvěcen na kněze. Slavná primice se konala v rodném Arnolci (na primičním obrázku s tehdy ještě bl. Anežkou Českou stálo: Za hlasem Tvým jsem, Pane, šel, dej sílu duši mé.“

Svědectví strážného Františka Samce z Valdic: Pokud se týká Toufara, pamatuji se, že byl několikrát umístěn v suterénu v samovazbě. Po příchodu druhého vyšetřovatele, zavřel za sebou dveře a pak jsem krátce nato z této cely slyšel zvuky, jako když je někdo bit gumovým obuškem, Toufara tloukli oba dva. Bití se mi jevilo jako dosti silné... Říkalo se, že má chodidla tak ztlučená, že mu otekly i nártý.

5. Šimon z Kyrény

Prvním Toufarovým kaplanským působištěm se stala rozlehlá farnost městečka Zahrádka u Humpolce, ke které patřilo rozsáhlé území s dvanácti obcemi, třemi kostely a poutní kaplí a se sedmi školami, ve kterých se každý týden vyučovalo náboženství. Farnost čítala kolem

3.000 farníků. Kaplan Josef Toufar přišel na své první působiště již jako zralý, vyrovnaný a svěží muž a naprosto otevřeně a upřímně tu žil své kněžské povolání. Pomáhal lidsky a duchovně formovat mládež, za války byl oporou svým farníkům a kryl řadu protinacistických aktivit. Opravuje kostely, pomáhá místním židovským rodinám i sociálně slabým, nebojácně a vlastenecky káže. Z Toufarovy kněžské pastorače a inspirace se zrodila tři kněžská povolání, mezi nimiž vyniká postava Mons. prof. Karla Vrány, významného českého filozofa, teologa, esejisty a vydavatele.

Svědectví opata Víta Tajovského spoluvězně: V noci jsme byli buzeni každou hodinu, museli jsem vykřikovat svoje číslo a heslo. Tehdy jsem zjistil, že ve věznici je u dr. Buryšek, opat Machalka a rovněž farář Josef Toufar. Toufara jsem slyšel jednou z cely pro korekce zpívat náboženskou píseň a asi dvakrát jsem ho slyšel volat: Už dost, já nemohu, já jsem nic neudělal. To bylo pokaždé v noci.

6. Veronika

Po skončení II. sv. války může P. Josef Toufar naplno rozvinout své pastorační aktivity. Zakládá v obci Sdružení katol. Mládeže, pořádá s nimi duchovní obnovy, exercicie, poutě, modlitební setkání, vzdělávací večery, přednášky, taneční zábavy, sportovní akce, divadelní představení. Je inspirován pastoračí sv. Dona Bosca. Mnohé žáky doučuje, připravuje na zkoušky, zařizuje pro ně ubytování a podnájem a zajímá se o jejich starosti i radosti.

Estébák Hrabina popisuje (22.2.1950)

Po mém vstupu do temnice jsem viděl otřesnou scénu: Mácha byl rozohněn, vlasy měl rozčuchány, byl rudý v obličeji a mlátil hlava nehlava Toufara pendrekem. Toufar ležel na nějaké lavici, měl zavázané oči, byl vyzut, nohy měl opuchlé. V týrání Mácha pokračoval i po našem příchodu. Musím dodat, že Toufara ten den týral nejméně 2-3 hod. před naším příchodem. Dále k tomu dodávám, že Toufar naříkal a sténal bolestí.

7. Ježíš padá pod křížem po druhé

Svědectví zahrádeckých farníků: v létě i v zimě obcházel P. Toufar farní krajinu. Vyučoval, kázal, zaopatřoval, ale také si rád u Rýdlů na Dolních Pasekách zahrál karty, u Miláčků v Zahrádce poslouchal rozhlasové sportovní přenosy. Měl v sobě trpělivou výdrž a dar srdečné komunikace. S lidmi se uměl zastavit, rozmlouvat, poradit, prakticky pomoci. Navíc to nebyl žádný kněžský suchar, ale sympatický muž se smyslem pro humor. S kluky čtal na plácku u kostela fotbal nebo dřevěnými pálkami plácal tenis. Pro zahrádecké obyvatele byl skutečným zjevením: kněz tu najednou nebyl jen slavnostním celebrantem, křtitelem a vyučujícím, ale autoritou a osobností, která překračovala hranice církve, nestraničila se světa a s lidmi spolupobývala v citlivém kontaktu. Nutno dodat, že jeho kněžský život provázela střídmost a skromnost.

Estébák Hrabina pokračuje ve výpovědi o týrání Toufara: ...během té doby, když jsem se tam zdržel, jsem na Máchovi viděl, že bije Toufara se sadistickou rozkoší... Celá exekuce trvala asi tři hodiny, pak Mácha, pravděpodobně pro únavu, fyzického týrání nechal. Pokud se pamatuji

(dodává jiný příslušník instruktážní skupiny) Mácha se vyjadřoval takto: Toufarovi musíme rozsekat celé tělo, až se z toho po...

Zatčený bohoslovec Jan Zmrhal dodává: bylo to v noci z 23. nebo 24. února pohyb na chodbě...náhle jsem uslyšel hlasitý nářek a skřek, který ani lidskému hlasu nebyl podobný...Zoufalý křik z vedlejší cely byl pravděpodobně P. Toufara, když byl odrovnán a podrobován nelidskému týrání...

8. Ježíš potkává Jeruzalémské ženy

Po komunistickém puči v únoru 1948 vystoupili komunističtí funkcionáři v Zahrádce a na okrese Ledec nad Sázavou, kteří začali agresivně na hradeckém biskupu Píchovi požadovat Toufarovo přeložení ze Zahrádky do jiné farnosti. Důvod – P. Josef Toufar byl v Zahrádce vyhraněnou osobností a autoritou, která překračovala hranice církve a to ateistickým ideologům a jejich sluhům překáželo. Na podporu Josefa Toufara a tedy proti jeho přeložení do jiné farnosti tehdy vznikla v Zahrádce a okolí petice, kterou podepsaly tři tisíce farníků, ale také lidé jiného vyznání i občané stojící mimo církve. Pod nepolevujícím politickým tlakem nakonec sám Josef Toufar rezignuje. A biskupskou konzistoř žádá o přeložení do nedaleké farnosti Číhošť, kam se stěhuje 16. dubna 1948.

Svědectví Mudr. Františka Maurera, který se účastnil operace ztýraného P. Josefa Toufara dne 25.2.1950: Pacient byl nahý, protože mám před očima dodnes celé jeho tělo. Viděl jsem, že je pokryto modřinami velikosti tak za polovic dlaně. Na prsou, na bříše, na nohách, na pažích...všude. Neostýchám se použít slova vražda!

9. Ježíšův třetí pád

V novém působišti v Číhošti se P. Toufar ihned pouští do díla: do duchovní obnovy i oprav. Angažuje se v obecních záležitostech, upravuje okolí kostela, pomáhá starým lidem vymáhat důchody, iniciuje vznik poštovní pobočky, zajišťuje v místě zubařskou živnost. Obětavost a vysoká pastorační aktivita to jsou erbovní znamení jeho úsilí.

Přichází komunistický puč v únoru 1948.

Venkovský kněz z Vysočiny P. Josef Toufar dodýchal 25.2.1950 kolem půl devaté večer ve věku nedožitých 48 let na přísně střeženém nemocničním pokoji pražského sanatoria. Následně je pitván a jeho mrtvé tělo zahrabáno pod jiným jménem do společného hrobu č. 16 u severní zdi hřbitovav Praze – Dáblicích.

10. Ježíš zbaven šatů

Do této dramaticky rozbouřené doby přichází zvláštní znamení. 11. prosince 1949 (3. Neděle adventní) se v číhošťském kostele, právě ve chvíli Toufarova kázání, podivuhodně rozkývá dřevěný oltářní křížek a zůstane stát nakloněn a zkroucen ke kazatelněs mírným převisem. Záhadný úkaz vidělo 20 svědků.

Josef Toufar téhož dne píše toto:

a tu ku konci kázání jsem pravil: Uprostřed vás stojí, kterého mnozí neznají, zde ve svatostánku je náš Spasitel. A při těch slovech jsem ukázal na oltář. A tu všichni, kteří se podívali směrem ruky, viděli, jak kříž na svatostánku se začal naklánět. Nejprve (když se díváš k oltáři) napravo, pak zase nalevo, zase zpět napravo a nalevo a pak se zastavil uprostřed, ale již se nedíval k hlavním dveřím, ale celý se natočil směrem na kazatelnu. Také se vychýlil dopředu tolik, že za normálního vychýlení se musí zhroutit. Vidělo to 19 lidí, vesměs dospělých, z nichž řada mužů, všichni úplně zdraví a normální. Kteří to viděli, pod přísahou to napsali do protokolu, a ti, kteří byli vyšetřováni od SNB to četníkům potvrdili, že to nebyla ani sugesce, ani zrakový klam. Je vyloučen i magnetismus nebo elektřina, neboť svatostánek i kříž jsou úplně ze dřeva a ani světlo na oltáři nebylo. Všichni v tom vidí nějaký zvláštní, nadpřirozený úkaz, který se přirozeným způsobem nemůže vysvětlit.“

11. Ježíš přibíjen na kříž

Událost v Číhošti se roznesla po celých Čechách a do zapadlé vesnice se sjíždějí stovky poutníků a zvědavců. Situace, která se nehodí do scénáře komunistické straně, bojující proti církvi otevřeně a nepokrytě. Po pár týdnech státní aparát rozjíždí drtivou akci, na kterou kladou špičky stranického aparátu (Gottwald, Čepička) velký důraz – využít této příležitosti a vypořádat se s nepřítelem – katolickou církví. Faráře donutit k lživému doznání, že sám hýbal křížkem a ukázat tak křesťanství jako podvodné opium pokrokového lidstva. Josef Toufar má být veřejně, před celým národem obviněn v politickém vykonstruovaném soudním procesu z toho, že jako podvodník s křížkem hýbal za pomoci gum a pér.

Z kázání P. Josefa Tofara 31.12.1949 v kostele Nanebevzetí P. Marie v Číhošti

...bratři a sestry...už nikdy se nám nevrátí právě uplynulý rok. Byl-li nám k pádu, přičiňme se, aby nám rok příští byl k povstání, a proto žijme tak, jako bychom již dnes zemřít měli, žijme pečlivě jakio moudří a vykupujme si časem vezdejším život věčný...prosme, ať dny nastávajícího roku využijeme pro spásu své duše, neboť ten každický den je cenný jak drahokam. Bude drahokamen ztraceným, když jej promarníme. Bude však nádherně zářícím drahokamem v naší koruně věčné, když jej prosvítíme láskou k Bohu, bližním a dobrými skutky. Čiňme dobré, dokud máme čas, aby nás Pán vzal na svou pravici. AMEN.

12. Ježíš na kříži umírá

Teprve až po čtyřech letech je Toufarově neteři Marii Pospíšilové sděleno, že její strýc, kněz Josef Toufar, byl v roce 1950 následkem prasknutí žaludečního vředu operován, že tento zásah zůstal bez výsledku a pacient zemřel.

r. 1968: Případ Josefa Toufara a jeho politické zákulisí na stránkách deníku Lidová demokracie poprvé veřejně popisuje novinář a spisovatel Jiří Brabenec. Je také odhalen velitel Instruktažní skupiny StB Ladislav Mácha. Násilnou smrt P. Toufara vyšetřuje Vyšší vojenská prokuratura v Táboře.

Úryvek

Estébák Konopka popisuje v r. 1991 (!) Miloši Doležalovi, jak po Únoru 48 budovali okres a zaváděli pořádek...viz fotokopie

13. Ježíš položen do klína své matky

Ihned po zatčení a posléze po umučení P. Josefa Toufara se podobně jako v Číhošti a okolí také v různých místech republiky šíří plíživá vlna strachu a úzkosti. V souvislosti s číhoštským případem bylo v r. 1950 a 51 zatčeno a k tvrdým trestům odsouzeno několik duchovních a učitelů náboženství. Např. učitelka náboženství Marie Nebeská byla odsouzena na 2,5 roku za to, že pobuřuje žáky tím, že se před nimi vyjádřila o událostech v Číhošti jinak než Rudé právo.

2013: Biskupská konference dala souhlas se zahájením beatifikačního procesu P. Josefa Toufara.

Na svátek svaté Anežky České 13.11. 2014 bylo exhumováno tělo P. Josefa Toufara z dáblického hřbitova

V neděli 12.7. 2015 byly kosti mučedníka slavnostně uloženy při bohoslužbě do hrobu v kostele Nanebevzetí P. Marie v Číhošti – 65 let po násilné smrti.

14. Ježíš uložen do hrobu

Ježíši, Dobrý pastýři,

děkujeme Ti za tvého služebníka Josefa Toufara.

Dlouhá léta trpělivě usiloval stát se Tvým knězem a Tys mu dal sílu a své požehnání, aby překonal řadu překážek i protivenství.

Stal se příkladným knězem, kterému nescházela obětavost, pracovitost, sociální citlivost ani humor. Hledal Tvou vůli, nechal se jí vést a inspiroval řadu následovníků ve kněžství.

Pro svoji horlivou kněžskou činnost byl pronásledován, brutálně trýzněn a umučen. V děsivých podmínkách valdické cely zachoval věrnost Tvé církvi, nezradil své vnitřní přesvědčení a vytrval ve víře a naději.

Tebe, jenž jsi řekl „vezmi svůj kříž a následuj mě“, prosíme:

dej nám téhož Ducha odvahy, statečnosti a vytrvalosti, kterým jsi naplňoval svého služebníka Josefa Toufara, abychom byli pevnější ve svědectví víry, vytrvalejší v naději a dokonalejší v lásce.

Na přímluvu Panny Marie, kterou Tvůj kněz Josef vzýval v hodinách svého mučení a umírání, nám uděl milost brzkého blahořečení služebníka Josefa Toufara,

abychom mohli mít skrze jeho přímluvu účast na Tvých zaslíbeních.

Neboť Ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Amen.